

No Φ 092.22/2903

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση   È È È

                  Κατά

                  Ελλάδας

(Προσφυγή υπ'αρ. 3463/09)

Απόφαση

Στρασβούργο, 17 Απριλίου 2012

Η απόφαση αυτή είναι οριστική. Μπορεί να επέλθουν ορισμένες αλλαγές ως προς τον τύπο.

No Φ 092.22/2903

Στην υπόθεση Έ Έ Έ κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δικαιωμάτων του ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα),
αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση:

Anatoly Kovler, Πρόεδρος,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Mose, Δικαστές,

Και με την σύμπραξη του André Wampach, Αναπληρωτή Γραμματέα
Τμήματος,

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 27 Μαρτίου 2012,

Εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (υπ'αρ. 3463/09) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, μία υπήκοος της οποίας, η κα Έ Έ Έ («η προσφεύγουσα»), προσέφυγε κατά του Δικαστηρίου στις 11 Δεκεμβρίου 2008 σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον κο Τ.Τριδήμα, Δικηγόρο Λονδίνου. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τις εκπροσώπους του Οργάνου της, την κα Γ. Παπαδάκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κα Ρ.Χατζηπαύλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 4 Μαΐου 2010, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1939 και διαμένει στην Καβάλα. Είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ανώνυμης εταιρείας που ειδικεύεται στην παραγωγή και πώληση καπνού.

No Φ 092.22/2903

5. Στις 2 Απριλίου και 1^η Ιουνίου 2011, μετά από μηνύσεις που κατέθεσε μια Τράπεζα, ο Εισαγγελέας κήρυξε ποινική δίωξη κατά την προσφεύγουσα για έκδοση ακάλυπτων επιταγών. Η Τράπεζα παραστάθηκε ως πολιτική αγωγή.
6. Στις 21 Ιουνίου 2002, το Πλημμελειοδικείο Καβάλας κήρυξε ένοχη την προσφεύγουσα και την καταδίκασε σε ποινή φυλάκισης 4 ετών και πρόστιμο 3.000€. Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι η έφεση της προσφεύγουσας είχε ανασταλτικό χαρακτήρα (απόφαση υπ'αρ. 2278/2005). Την ίδια μέρα η προσφεύγουσα άσκησε έφεση.
7. Στις 20 Οκτωβρίου 2005, το Εφετείο Καβάλας μείωσε την ποινή που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα σε δεκαοκτώ μήνες φυλάκιση με δυνατότητα μετατροπής σε πρόστιμο (απόφαση υπ' αρ. 2452/2005).
8. Στις 9 Δεκεμβρίου 2005, η προσφεύγουσα άσκησε αναίρεση. Επανάλαβε το επιχείρημα που είχε προβάλει καθ'όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, σύμφωνα με το οποίο η παράσταση πολιτικής αγωγής έπρεπε να κηρυχθεί απαράδεκτη, λόγω του ότι η Τράπεζα δεν ήταν ο τελευταίος κομιστής των επίδικων επιταγών. Ως εκ τούτου, υποστήριξε ότι η ποινική δίωξη εναντίον της θα έπρεπε να εγκαταλειφθεί, αφού η έκδοση ακάλυπτων επιταγών είναι αδίκημα που διώκεται μόνον κατ' έγκληση. Υποστήριξε τέλος ότι η Τράπεζα γνώριζε την έλλειψη διαθέσιμου υπολοίπου και την είχε πείσει να εκδώσει τις επίδικες επιταγές επειδή ήθελε εγγύηση για τις απαιτήσεις της και δημιούργησε έτσι ποινική ευθύνη εις βάρος της.
9. Στις 12 Ιουνίου 2008, ο Άρειος Πάγος δέχτηκε ότι ο τελευταίος κομιστής των επιταγών ήταν πράγματι η Τράπεζα, μέσω ενός των υπαλλήλων της που είχε αναλάβει να τις εισπράξει. Συνεπώς, η Τράπεζα είχε δικαίωμα να παραστεί ως πολιτικώς ενάγουσα στην διαδικασία. Στην συνέχεια, ο Άρειος Πάγος θεώρησε ότι η αναιρεσιβληθείσα απόφαση ήταν εμπειριστατωμένα αιτιολογημένη και απέρριψε την προσφυγή ως αβάσιμη (απόφαση υπ'αρ. 1562/2008). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε στις 29 Ιουνίου 2008.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 §1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

No Φ 092.22/2903

10. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 6 §1 της Σύμβασης, το οποίο είναι διατυπωμένο ως εξής.

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση (...) είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».

11. Η Κυβέρνηση αντιτίθεται στην θέση αυτή.

12. Η υπό κρίση περίοδος άρχισε στις 2 Απριλίου 2001, με την κήρυξη ποινικής δίωξης κατά της προσφεύγουσας και έληξε στις 29 Ιουνίου 2008, με την καθαρογραφή της απόφαση υπ'αρ. 1562/2008 του Αρείου Πάγου. Επομένως διήρκεσε επτά έτη και δύο μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Ως προς το παραδεκτό

13. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35§3 (α) της Σύμβασης. Κρίνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ως προς την ουσία

14. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας κρίνεται σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια που έχει διαμορφώσει η νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα την δυσκολία της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντα και αυτή των αρμόδιων Αρχών (βλ. μεταξύ άλλων, *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αρ. 25444/94, §67, CEDH 1999-II).

15. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν θέματα παρόμοια με αυτό την υπό κρίση υπόθεσης και έχει διαπιστώσει παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερθείσα *Pélissier et Sassi*).

16. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα πραγματικό γεγονός ή επιχείρημα που μπορεί να οδηγήσει το Δικαστήριο σε διαφορετικό συμπέρασμα στην υπό κρίση υπόθεση. Λαμβάνοντας υπόψη

No Φ 092.22/2903

του τη νομολογία του επί του θέματος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση η επίδικη διαδικασία είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ

17. Η προσφεύγουσα επικαλείται το άρθρο 6 §§1 και 3 της Σύμβασης και παραπονείται ότι η δίκη της δεν ήταν δίκαιη καταγγέλλοντας κυρίως ότι τα δικαστήρια που επιλήφθηκαν της υπόθεσής της δέχτηκαν ότι ο τελευταίος κομιστής των επίδικων επιταγών είχε λάβει εντολή από την Τράπεζα, χωρίς ωστόσο να δώσουν την κατάλληλη αιτιολογία. Στην περίπτωση αυτή θεωρεί ότι υπήρξε παραβίαση του δικαιώματός της για πρόσβαση σε δικαστήριο, της αρχής της ισότητας των όπλων και των δικαιωμάτων υπεράσπισής της. Επικαλείται το άρθρο 6 §2 της Σύμβασης και παραπονείται επίσης ότι καταδικάστηκε κατά παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας. Παραπονείται ιδίως για το ότι τα δικαστήρια που επιλήφθηκαν την υπόθεσής της αρνήθηκαν να λάβουν υπόψη το επιχείρημά της ότι οι επίδικες επιταγές είχαν εκδοθεί για τον σκοπό εγγύησης και όχι για πληρωμή. Τέλος η προσφεύγουσα επικαλείται το άρθρο 7 της Σύμβασης και παραπονείται ότι η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων δεν κάνει διάκριση ανάμεσα σε έκδοση ακάλυπτων επιταγών για εγγύηση και για πληρωμή.

18. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι μέσω των αιτιάσεων που εγείρει ως προς το άρθρο 6, η προσφεύγουσα αμφισβητεί στην πραγματικότητα τον τρόπο με τον οποίο αποφάνθηκαν τα ελληνικά δικαστήρια ως προς την υπόθεσή της. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει στο σημείο αυτό ότι σύμφωνα με το άρθρο 19 της Σύμβασης έχει ως καθήκον την διασφάλιση του σεβασμού των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα Μέρη. Ειδικότερα, δεν είναι αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να κρίνει για υποτιθέμενα νομικά ή πραγματικά σφάλματα που έχει διαπράξει ένα εθνικό δικαστήριο εκτός αν και στον βαθμό που μπορεί να έχουν προσβάλει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προστατεύονται από την Σύμβαση (βλ. *Garcia Ruiz κατά Ισπανίας [GC]*, αρ. 30544/96, §28, CEDH 1999-I).

19. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο δεν εντοπίζει καμία ένδειξη αυθαιρεσίας στον τρόπο με τον οποίο τα ποινικά δικαστήρια ερμηνεύσανε το εθνικό δίκαιο και χειρίστηκαν την υπό κρίση υπόθεση.

No Φ 092.22/2903

20. Όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από το άρθρο 7 της Σύμβασης, το Δικαστήριο κρίνει ότι κι αν ακόμα υποτεθεί ότι η προσφεύγουσα την προέβαλε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, δεν φαίνεται καμία ένδειξη παραβίασης της επικαλούμενης διάταξης.

21. Συνάγεται ότι το τμήμα αυτό της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 35 §§3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

22. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Ζημία

23. Η προσφεύγουσα ζητά 400.000 € λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη εξαιτίας του υποτιθέμενου άδικου χαρακτήρα της διαδικασίας. Ζητά επιπλέον 20.000 € για ηθική βλάβη σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας.

24. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το πρώτο αίτημα της προσφεύγουσας. Ως προς το δεύτερο αίτημά της, υποστηρίζει ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό. Εναλλακτικά, κρίνει ότι το επιδικαζόμενο ποσό για τον λόγο αυτό δεν θα πρέπει να υπερβεί τις 3.500 €.

25. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης μόνον σχετικά με την διάρκεια της διαδικασίας. Επομένως, θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στην προσφεύγουσα 2.000 € για ηθική βλάβη, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

26. Η προσφεύγουσα ζητά 4.761,52 € για έξοδα και δικαστική δαπάνη ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στην χρηματική ποινή που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα. Ζητά επίσης 17.500 € για έξοδα και δαπάνη ενώπιον του Δικαστηρίου.

No Φ 092.22/2903

27. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το πρώτο αίτημα της προσφεύγουσας. Ως προς τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη ενώπιον του Δικαστηρίου, η Κυβέρνηση αμφισβητεί το αιτούμενο ποσό και υπογραμμίζει ότι η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Εναλλακτικά, θεωρεί ότι το αιτούμενο για τον λόγο αυτό ποσό δεν πρέπει να υπερβεί τα 500 €.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης μόνον λόγω της υπέρβασης της λογικής προθεσμίας της διαδικασίας. Θεωρεί επίσης ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης σύμφωνα με το άρθρο 41 προϋποθέτει ότι αυτά έχουν αποδειχθεί πραγματικά, αναγκαία και επίσης το ύψος τους εύλογο (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], αρ. 31107/96, §54, CEDH 2000-XI). Στην υπό κρίση υπόθεση και έχοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην διάθεσή του και τα ανωτέρω κριτήρια, το Δικαστήριο επιδικάζει στην προσφεύγουσα 500 € για το λόγο αυτό, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από την προσφεύγουσα επί του εν λόγω ποσού.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

29. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή σχετικά με τις αιτιάσεις ως προς την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη για τα περαιτέρω,
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι
  - α) Το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στην προσφεύγουσα εντός τριών μηνών τα ακόλουθα ποσά:
    - ι) 2.000 € (δύο χιλιάδες ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, λόγω ηθικής βλάβης,

No Φ 092.22/2903

ii) 500 € (πεντακόσια ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από την προσφεύγουσα, για έξοδα και δικαστική δαπάνη

β) από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης για τα περαιτέρω.

Συντάχτηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 17 Απριλίου 2012, σύμφωνα με το άρθρο 77 § 2 και 3 του Κανονισμού.

André Wampach
Αναπληρωτής Γραμματέας

Anatoly Kovler
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα